

SARS-CoV-2 koronabirusaren kutsapena murrizteko neurriak

INFORMAZIO TURISTIKOKO BULEGOAK
Ildoak eta gomendioak

ICTE institutuak eratzen duen Teknikarien Batzordeak egin du lan hau, autonomia-erkidegoekin, FEMPeekin eta udalekin lankidetzan, eta Espainiako Laneko Prebentzio Zerbitzuen Elkartearekin (AESPLA), PRLInnovación elkartearekin eta CCOO eta UGT sindikatuekin adostu da.

Estatuko Turismo Idazkaritzak, autonomia-erkidegoek eta FEMPeak koordinatu dute.

AURKIBIDEA

0. SARRERA.....	4
1. XEDEA ETA APLIKAZIO-EREMUA.....	4
2. TERMINOAK ETA DEFINIZIOAK.....	4
2.1 COVID-19a	
2.2 Arriskua	
2.3 Arriskuaren kudeaketa	
3. ARRISKUA KUDEATZEKO BETEKIZUNAK.....	5
3.1 Betekizun nagusiak	
3.2 Segurtasun- eta osasun-batzordea / Kudeaketa-batzordea	
3.3 Bitarteko materialak	
3.4 ITBrako neurri orokorrak	
3.5 Langileak babesteko neurriak	
3.6 Informazio-arloko neurriak	
4. ZERBITZUAREN BETEKIZUNAK.....	11
4.1 Bisitariarentzako arreta	
4.2 Informazio turistikoko zerbitzua	
4.3 Merkataritza-jarduerak	
4.4 Komunak	
5. GARBIKETA- ETA DESINFEKZIO-BETEKIZUNAK.....	13
6. MANTENTZE-LANEN BETEKIZUNAK.....	14
BIBLIOGRAFIA.....	15
ERANSKINAK.....	16

0. SARRERA

Turismoa da gure herrialdeko industria nagusia. Alabaina, COVID-19aren testuinguru honetan, protokoloak ezarri behar dira nahitaez, instalazio eta zerbitzu turistikoak berriro irekitzeak komunitatea kutsatzeko arriskua areagotu ez dezan. Halaber, beharrezko babes-neurriak ezarri behar dira sektoreko langileentzat. Hori dela-eta, Estatuko Turismo Idazkaritzak COVID-19ari kontra egiteko osasun-protokolo bakarra koordinatzea hitzartu du autonomia-erkidegoekin, konfinamendu-neurriak leundu ahala turismo-sektorea berriro irekitzeko modua prestatze aldera. Turismoaren azpisektore edo jarduera bakoitzaren betekizunak jasotzen dituen protokolo homogeneo hau egiteko, Espainiako Turismo Kalitaterako Institutuaren (ICTE) laguntza jaso da. Bada, informazio turistikoko bulegoei (aurrerantzean, ITB) haien antolakundeetan arriskuak identifikatzen eta aztertzen laguntzeko xedez garatu da tresna hau, bai eta zerbitzuan, instalazioetan eta langileen artean birusari aurre egiteko jarduera onenak ezartzen laguntzeko asmoz egin ere.

1. XEDEA ETA APLIKAZIO-EREMUA

Indarreko legedia alboratu gabe, ITBek ezarri beharreko ildoak eta gomendioak biltzen ditu dokumentu honek, berriro irekitzeko orduan SARS-CoV-2 birusa kutsatzeko arriskuak gutxienekoak izan daitezen.

Dokumentu hau informazio turistikoko bulegoetan eta guneeetan ezarriko da.

Gobernuak argitaratzen duen egutegiaren edo etorkizunean egutegi horretan egin daitezkeen aldaketen arabera hasiko dira zerbitzuak funtzionatzen.

2. TERMINOAK ETA DEFINIZIOAK

2.1 COVID-19a

COVID-19a SARS-CoV-2 koronabirusak sortzen duen gaixotasuna da (birusa 2019ko abenduan hauteman zen lehen aldiz). Honako hauek dira gaixotasun horren sintoma ohikoenak: sukarra, eztula eta aire-faltaren sentipena. Dena dela, sintoma hauek ere izan ditzake: nekea, minak, muki-jarioa, eztarriko mina, buruko mina, beherakoa eta gorakoak. Batzuek usaimena edo dastamena galtzen dute.

(Osasun, Kontsumo eta Gizartearen Ongizaterako Ministerioa, 2020).

2.2 Arriskua

Pertsona bat SARS-CoV-2 koronabirusarekin kutsatzeko aukera.

2.3 Arriskuaren kudeaketa

Antolakundea arriskuaren arabera zuzentzeko eta kontrolatzeko koordinatzen diren jarduerak.

(UNE-ISO 31000:2018)

3. ARRISKUA KUDEATZEKO BETEKIZUNAK

3.1. Betekizun nagusiak

ITBak arriskua kudeatzeko konpromiso irmoa hartu behar du, eta arrisku hori gutxitzeko neurrien ezarpen sistematikoa gidatu.

ITBaren prozesu guztietan egon behar du arriskuaren kudeaketak, eta, beraz, askotariko prozesuek elkarrekin koordinatuta egon behar dute.

ITBak, arriskuaren ebaluazioan oinarrituta, kontingentzia-plan bat egin beharko du, eta, bertan, COVID-19arekin kutsatzeko arriskuak murrizte aldera hartuko dituen neurri zehatzak xehatuko ditu. ITBa jarduerara itzuli aurretik saiatuko da prebentzio-lan hau egiten. Legeak eskatzen duenez, prebentzio-ordezkariek edo langileen ordezkariak kontsultatu beharko dira arriskuen ebaluazioa egiteko prozesuan eta horren ondoriozko segurtasun- eta osasun-protokoloak egitean, baina aipaturiko kontingentzia-plana enpresaren eta osasun- eta segurtasun-batzordearen artean adostea komeni da (edo, bestela, kudeaketa-batzordearekin adostea).

3.2. Segurtasun- eta osasun-batzordea / Kudeaketa-batzordea

Erakunde kudeatzailean segurtasun- eta osasun-batzorderik ez dagoenean, arriskua kudeatzeko batzorde bat eratu beharko da, non langileen legezko ordezkariak egongo diren. Nolanahi ere, batzorde horren kudeaketak eta eginkizunek Laneko Arriskuak Prebenitzeari buruzko Legearekin bat egingo dute une oro.

Laneko Arriskuak Prebenitzeari buruzko Legearen arabera egokitzen den subjektuak arriskuak identifikatu eta ebaluatu ondoren, batzordeak bere gain hartuko du COVID-19aren ondoriozko arrisku higieniko-sanitarioak murrizteko estrategiak zehazteko eta erabakiak hartzeko eginkizuna.

Zehazki, batzordeak honako hauek egin beharko ditu:

- Jarraitu beharreko xedeak ezarri.
- Koordinatuko den modua ezarri (honako hauekin koordinatuko da: batzordekideekin, langileen ordezkariekin, laneko arriskuen prebentzio-zerbitzuarekin edo, halakorik egon ezean, ITBak hautatutako prebentzio-modalitatearen arabera eginkizun horiek dituen pertsonarekin, enplegatuekin, arlo bakoitzeko agintari eskudunekin, hornitzaileekin eta azpikontratekin).
- Koordinatuko den modua ezarri (honako hauekin koordinatuko da: batzordekideekin, enplegatuekin, arlo bakoitzeko agintari eskudunekin eta hornitzaileekin).
- Arriskuen ebaluazioa egin eta ondorioak atera.
- Ondorio horiekin bat, kontingentzia-plan bat diseinatu.
- Kontingentzia-planaren ezarpena diseinatu.
- Kontingentzia-plana ezarri, bulegoaren neurriaren eta konplexutasunaren arabera, eta planaren betetze-maila gainbegiratu, eraginkortasuna baloratzeko eta, beharrezkoa izatekotan, erakutsitako eraginkortasunaren arabera, plana aldatzeko.

Kontingentzia-planak, gutxienez, honako hauek jaso behar ditu:

- Erabakiak hartzera zuzendutako prozesuak aldatzeko aukera, prozesuok aldatu beharra egongo balitz ere.
- Arriskuaren kudeaketaren arloko agintarien eta erantzukizunen esleipena.
- Giza baliabideen eta bitarteko materialen esleipena, baita norbera babesteko ekipamenduen (NBE) erabileraren zehaztapena ere, laneko arriskuen ebaluazioaren ondoriozko premiei arreta jarritz, baina arau honetan nahiz laneko arriskuak prebenitzeko ezar daitezkeen araudian ezarritakoa bazter utzi gabe.
- Neurriek lanaren plangintzan eta antolaketan izango duten inpaktua. Enplegatu edo bisitari batek COVID-19arekin bateragarria den sintomatologia baldin badauka jarduteko protokolo baten zehaztapena eta ezarpena, laneko arriskuak prebenitzeko ildoak eta osasun-agintarien ildoak jarraituz eta kutsatuta egon daitezkeen gainazalak garbitzeko eta desinfektatzeko protokoloak berrikusteko aukera jasoz.
- Osasun-agintariak COVID-19aren harira emandako gomendio eta ildoen betetze-mailaren gainbegiraketa, enplegatuei eta bisitariari dagokienez, baita arriskuen ebaluazioaren ondoriozko kontingentzia-planean jasotzen diren neurrien betetze-mailarena ere.

Kontingentzia-plana zehazteko orduan, kontuan hartu behar dira desgaitasunen bat dutenen premiak.

3.3. Bitarteko materialak

ITBak arriskuen ebaluazioaren emaitzaren eta kontingentzia-planaren arabera aurreikusitako bitartekoez hornitzeko ekintzak ezarri behar ditu, une oro osasun-agintarien gomendioak aintzat hartuta (maskarak, eskularruak eta abar).

ITBak kontuan hartu behar ditu bitarteko materialez hornitzeko orduan egon litezkeen murrizketak, baita murrizketa horien ondoriozko zerbitzu-mugaketak ere, eta, hala egokituz gero, hasieran proposatutakoez bestelako aukera egingarriak baloratuko ditu; beti ere, langileen legezko ordezkariarekin adostuta.

Uneren batean bitarteko materialak falta direla ikusten bada, kudeaketa-batzordeak gabezia hori aztertu eta erregistratuko du, turismo-antolakundea eta bertako enplegatuak eskudun agintarien aurrean zaintzeko. Horrelakoetan, bestelako bitartekoak eta neurriak aztertu nahiz proposatu ahalko dira.

Hornitzaileak ITBaren instalazioetara sartzeko modua kontrolatzeko protokolo bat zehaztuko da. Protokolo horrek, gutxienez, honako hauek jasoko beharko ditu:

- Hornitzaileen salgaiak jasotzeko gune bat ezarri.
- Hornitzaileei segurtasun-neurri aplikagarrien berri eman, zein diren jakin eta praktikan jar ditzaten.
- Hitzorduak programatzea egokia den ala ez baloratu.
- Salgaiak bulegoaren sarreran jaso.
- Jasotako salgaiak garbitu eta desinfektatu, horiek jasotzean.

ITBak eguneko erregistro bat edukiko du, eta, bertan, instalazioetara sartzen diren hornitzaileen eta merkataritza-zerbitzuen izena, haiekin harremanetan jartzeko modua eta instalaziora sartu diren eguna eta ordua jasoko dira, informazioa trazatu ahal izan dadin eta, kutsapenen bat hautemanen gero, haiekin harremanetan jarri ahal izan dadin. ITBak zehaztuko du nork eta nola antolatuko duen erregistroa.

3.4. ITBrako neurri orokorrak

ITBak honako hauek egin beharko ditu:

- Eginkizunak eta laneko prozesuak planifikatu, osasun-agintarietara ezarritako segurtasun-distantzia berma dadin. ITBko lanpostuen antolaketa, pertsonen zirkulazioa eta eremuen banaketa (altzariak, apalategiak, korridoreak eta abar) egokitu, beharrezkoa izanez gero. Egokitu ezin badira, kontaktu bidez kutsatzeko arriskua saihesteari begirako neurri alternatiboak hartuko dira. Txandak, egonez gero eta ahal dela, enplegatu berberak txanda-talde berberetan biltzeko moduan planifikatuko dira. Era berean, langileek arropa aldatu behar

badute, pertsonen arteko distantzia ziurtatzea ahalbidetuko duen tokia prestatu beharko da horretarako, edo langileen aldagelen gehieneko edukiera ezarri, aldagelarik egonez gero. Gainera, barne-mailako bileretan, segurtasun-distantzia gorde beharko da.

- COVID-19aren aurrean zaugarria den langilerik dagoen ebaluatu, eta horientzako segurtasun-neurri espezifikoak zehaztu.
- Laneko arriskuak ebaluatu ondoren, NBE egokiak banatu. Zerbitzuren bat azpikontratatuta edukiz gero, langile horiek beharrezko NBEak (norbera babesteko ekipamendua) dauzkatela gainbegiratu du ITBak.
- Ziurtatu enplegatuen babesak egokia dela, eta erraztu eskuak urarekin eta xaboiarekin garbitzeko modua. Ezin bada, soluzio desinfektatzaile bat erabili.
- Higienarako jarraibideak zabaldu, lanpostuan (lanera sartu aurretik, lan egin bitartean eta lan egin ondoren) erabili beharrezko arauak buruzko informazio oso, argi eta ulergarriarekin batera. Kartelen bidez egin liteke.
- Eskuak behar bezala garbitzeko denbora eta bitartekoak eman.
- Laneko instalazioak eta eremu partekatuak erabiltzeko arauak ezarri, segurtasun-distantzia mantentzeko.
- Ordutegia kontrolatzeko metodoa ukipenezkoa bada (hatz-marka, digituak) eta gailua desinfektatzen dela ziurtatu ezin bada, enplegatuek gainazal berbera ez erabiltzeko metodoaren bat ezarri beharko da. Gailua erabiltzen den aldiro desinfektatzea erabakitzen bada, soluzio desinfektatzaile bat egotea ziurtatu beharko da.
- ITBa aireztatu egin behar da, gutxienez egunero eta, ahal dela, maiztasun handiagoz.

Horretaz gain:

- Jarduera guztietan errespetatu behar dira pertsonen arteko segurtasun-distantziak. Horretarako, edukiera eta edukiera hori kontrolatzeko modua zehaztu behar dira. Segurtasun-distantzia mantendu ezin bada, beharrezko neurriak eta babes-ekipamenduak bermatu behar dira.
- Laneko arropa >60°C-ra garbitu behar dela adierazi behar zaie langileei.
- Maskarak, eskularruak eta erabiltzen dituzten NBEak behar bezala erabiltzeko eta mantentzeko trebatu behar dira langileak.

Informazio turistikoko bulegoek, askotan, langile eta erabiltzaile ugari izaten dituzten zerbitzuekin partekatzen dituzte instalazioak. Hori dela-eta, garrantzitsua da instalazio berberetan dauden askotariko zerbitzuen artean koordinatzeko eta informatzeko mekanismoak ezartzea, ITBak ezarritako prebentzio- eta higiene-neurriak eraginkorrak izan daitezen.

3.5. Langileak babesteko neurriak

3.5.1 Betekizun nagusiak

Langileek diseinatu den kontingentzia-plana ezagutu behar dute, eta, zehazki, arriskuaren kudeaketaren esparruan dauzkaten erantzukizunen berri izan behar dute.

Zehazki, langileek:

- Informazio argi eta ulergarria eduki behar dute, eta ezartzen diren neurri zehatzei buruzko prestakuntza espezifiko eta eguneratua jaso.
- Fisikoki elkar ukituz agurtzea saihestu behar dute, gainerako langileei nahiz erabiltzaileei dagokienez. Ahal dela, segurtasun-distantzia gorde behar dute.
- Lanpostu bakoitzeko arriskuen ebaluazioaren emaitzak aintzat hartu behar dituzte: maskara erabili behar den ala ez, eta, erabiltzekotan, nolakoa erabili behar den (higienikoa, kirurgikoa), lanaren arabera. Era berean, maskara mota bakoitza erabiltzeko denbora errespetatu behar dute.
- Erabili eta berehala bota behar dute norberaren higienerako edozein hondakin (bereziki, behin erabiltzeko zapiak), baita NBEak ere. Horretarako, eskuz irekitzen ez diren eta poltsa daukaten zaborrontziak edo edukiontziak erabiliko dituzte.
- Eskuak urarekin eta xaboiarekin garbituko dituzte maiz, eta, horrelakorik eduki ezean, soluzio desinfektatzaile batekin desinfektatuko dituzte. Bereziki garrantzitsua da eztula edo doministiku egin ondoren edota kutsatuta egon daitezkeen gainazalak ukitu ondoren garbitzea. Hala ere, instalazioaren ezaugarrien arabera egokitu behar da eskuak garbitzeko protokoloa; adibidez, tokiaren ezaugarri fisikoak direla-eta, langileek eskuak aldizka garbitu ezin dituztenean. Horrelakoetan, soluzio desinfektatzailea erabiltzen dutela ziurtatu beharko da.
- Lanaldian zehar, askotan desinfektatu beharko dituzte haien gauzak (betaurrekoak, mugikorrak...); ahal bada, urarekin eta xaboiarekin, baina, bestela, soluzio desinfektatzaile batekin. Txanda aldatzean, berriz, lanpostuko elementuak (pantaila, teklatura, arratoia eta abar) desinfektatu beharko dituzte. Ekipo elektronikoak desinfektatzeko, produktu espezifikoak erabili behar dira, eta trapu edo zapi desinfektatzaile bereziekin igurtzi.

- Ez dira laneko ekipamenduak partekatu behar. Ekipo edo gailu jakin batzuk txandaka erabiltzen badira, gailuok erabileren artean garbitu eta desinfektatzeko garbiketa-jarraibideak ezarri beharko ditu ITBak, kutsatzeko arriskua murrizte aldera.

3.5.2 Garbitzaileentzako betekizun espezifikoak

Garbitzaileek arrisku-mailaren eta laneko arriskuen ebaluazioaren emaitzen arabera NBEa (norbera babesteko ekipamendua) eraili behar dute. Gutxienez, maskarak eta eskularruak erabili behar dituzte.

Garbiketa egin ondoren, modu seguruan botako dituzte erabilitako materialak eta babes-ekipoak, eta, gero, eskuak garbituko dituzte. Tapadun ontziak jarriko dira, materialok bertara bota ditzaten eta ondoren kudea daitezen.

Tapadun ontziak jarriko dira, materialok bertara bota ditzaten eta ondoren kudea daitezen.

Zerbitzua azpikontratatuta edukiz gero, langile horiek beharrezko NBEak (norbera babesteko ekipamendua) dauzkatela eta ezarritako prozeduren arabera jarduten dutela gainbegiratuko du ITBak.

3.6. Informazio-arloko neurriak

Langileen ordezkariari (baldin badaude) eta enplegatuei kontingentzia-planaren berri eman behar zaie, behar bezala abiaraz eta mantendu dezaten. Halaber, hornitzaileei eta bezeroei zuzenean eragiten dieten eta aplikatu behar dituzten neurriak zein diren adieraziko zaie (kasuaren arabera, maskara erabiltzea, eskuak garbitzea, segurtasun-distantzia gordetzea... izan daitezke neurriok).

ITBan bertan, informazio-arloko neurriek zentroan ezarritako prebentzio-neurriak jaso behar dituzte (kartelen bidez), bai eta bisitariak jarraitu beharreko ildoak (segurtasun-distantzia, arnas-etiketa eta abar) jaso ere.

Kartelek atzerriko hizkuntza batean egon behar dute gutxienez (bezeroen jatorrizko herrialdea/herrialdeak kontuan hartuta).

ITBak kontingentzia-planaren ondoriozko neurriak betetzeko orduan lagundu behar dutela esan behar die enplegatuei, eta prebentzio- nahiz higiene-neurriak buruzko informazioa edota babes-materiala behar bezala erabiltzeko informazioa eman behar die.

4. ZERBITZUAREN BETEKIZUNAK

4.1. Bisitariarentzako arreta

Honako prebentzio-neurri hauek bete behar dira:

- Gehieneko edukiera zehaztu behar da, eta bisitarien arteko edota bisitarien eta enplegatuen arteko distantzia ziurtatzeko behar diren neurriak ezarri. Bisitariak hartu eta artatzeko eremuan enplegatuekiko segurtasun-distantzia gorde ezin bada, langileen babesa ziurtatzeko elementu fisikoak jarri beharko dira, erraz garbitu eta desinfektatzekoak. Bestela, langileek maskara erabili beharko dute.
- Aldi berean bezero bati baino gehiagori arreta pertsonalizatua eman ahal zaienean, argi adierazi beharko da bezeroen arteko segurtasun-distantzia (adibidez, lurzoruan markak jarrita edo balizen bidez). Edonola ere, informatzaile berberak ezingo ditu hainbat pertsona aldi berean artatu.
- Ezarritako edukiera ez gainditzeko neurriak ezarriko dira (adibidez, sarbidea kontrolatu daiteke atean, txandak ezarri daitezke, katenariak jar daitezke, lurzoruan markak jar daitezke, familia-unitate edo talde bakoitzeko kide bakarra sartzea agindu ahalko da...). Familia-unitatea heldu bakar batek eta hurrek osatzen badute, horiek helduarekin sartu ahalko dira.
- Soluzio desinfektatzailea eduki behar da.
- Txartelarekin edo bestelako bitarteko elektronikoekin ordaintzea sustatu behar da; ahal dela, *contactless* bidez ordaintzea bultzatuko da.
- Bezeroak saltokiko terminala (TPV) ukitzen badu, desinfektatu egin beharko da.
- Erakusmahaiak egunean hainbat aldiz garbitu eta desinfektatu behar dira, bisitari-kopuruaren arabera gehiagotan edo gutxiagotan.
- Hurbileko larrialdietako eta ospitaleetako edo osasun-zentroetako telefono-zenbakiak eduki behar dira.
- Laneko txanda hasi eta amaitzean, ekipo informatikoa eta bestelako edozein elementu (adibidez, telefonoa) garbitu eta desinfektatu behar dira. Norberak bakarrik erabiltzeko entzungailuak erabiltzea gomendatzen dugu.

Edukiera kontrolatzeko neurriak modu ikusgarrian iragarri behar dira, bisitariak ITBaren kanpoaldetik ikusteko moduan.

ITBaren sarreran, alfonbra desinfektatzaileak jartzea komeni da.

4.2. Informazio turistikoko zerbitzua

ITBak honako prebentzio-neurri hauek bete behar ditu:

- ITBak, liburuxkak eta idatzizko materiala banatzen baditu, horiek modu seguruan hornitzeko protokolo bat ezarri beharko du (adibidez, bisitariak zuzenean ukitzea saihestuz), eta liburuxkak, kale-izendegiak, braillez idatzitako gidak eta abar partekatzea saihestuko du. Halaber, liburuxken autozerbitzu-eremua kenduko da, eta kartelen bidez azaldu ahalko da autozerbitzu-eremutik kendutako informazioa.
- Bisitariari ematen zaizkion liburuxkak ezingo dira itzuli. Erakusketa- edo kontsulta-eremuan, tapa eta pedala dituen zaborrontzia jarriko da. Asebetetze-inkestak ez dira eskuz egingo, eta materiala, papera eta boligrafoa ez dira partekatuko.
- ITBak helmugari buruzko informazioa emateko bide digitalak sustatu beharko ditu, baita formatu elektronikoko dokumentuak ere (adibidez, QR kodeak, bisitariak gehien eskatzen den informazioa deskarga dezan, edo PDF formatuan emandako gidak eta abar). Informazioa ohiko postaz bidaltzea saihestuko da.

ITBak bisitarien esperientzia hobetzeko ukipen-pantailak edo bestelako ekipamendu partekatutak baldin badauzka (informazio-pantailak, tabletak, ilaren kudeatzaileak, 3Dko betaurrekoak eta abar), aldi batez ezingo dira erabili, segurtasun- eta osasun-batzordeak/kudeaketa-batzordeak testuinguruaren bilakaeraren arabera berriro erabil daitezkeela esan arte, gailu horien ondoan segurtasun-bitartekoak jarri ezean (adibidez, eskularruak, soluzio desinfektatzailea, paper-zapi desinfektatzaileak, ekipamenduak seguru erabiltzeko kartelak...).

4.3. Merkataritza-jarduerak

Merkataritza-jarduerak egiten badira, ITBak bitarteko elektronikoz ordaintzea sustatuko du, eta, egonez gero, saltokiko terminala (TPV) desinfektatuko du, ukitzen den aldiro. Kobratzeko orduan, ahal dela, eskularruak edo soluzio desinfektatzailea erabiliko dira, eta, ezin bada, segurtasun-neurriak eta eskuak garbitzeko maiztasuna areagotuko dira. Nolanahi ere, «COVID-19aren aurrean ekiteko jarduera onen gida, merkataritza-sektoreko establezimendu eta langileentzat» izenekoari jarraituko zaio (MINCOTUR, 2020).

Bisita gidatuak egiteko, «SARS-CoV-2 koronabirusaren kutsapena murrizteko neurriak, turismo-gidentzat» izenekoari helduko zaio (ICTE, 2020).

4.4. Komunak

ITBan jendeak erabiltzeko komunak baldin badaude, segurtasun-baldintzetan erabil daitezkeenean zabalduko dira. Horretarako, honako ekipamendu hau eduki beharko dute gutxienez:

- Xaboi-banagailuak, soluzio desinfektatzailea eta eskuak lehertzeko paper-banagailua edo esku-lehorgailua.
- Eskuz irekitzen ez den zaborrontzia, eta, barruan, poltsa bikoitza.

Horretaz gain:

- Erabiltzaileek segurtasun-distantziak errespetatzen dituztela zainduko du antolakundeak.
- Amaitzen diren produktuak (xaboia, paper-zapiak...) berriro jarri beharko dira.
- Paper-, gel- eta xaboi-banagailuak aldizka garbituko dira, erabilera-mailaren arabera.

Tokia garbitzeko eta desinfektatzeko maiztasuna areagotzea bermatuko da. Maiatzaren 3ko SND/386/2020 Aginduaren arabera, guztiok erabiltzeko komunak egunean sei aldiz garbitu eta desinfektatuko dira gutxienez.

5. GARBIKETA- ETA DESINFEKZIO-BETEKIZUNAK

ITBak garbiketa- eta desinfekzio-plana egokituko du, identifikatutako arriskuen ebaluazioa aintzat hartuta. Planak honako hauek jaso beharko ditu gutxienez:

- Sarriago garbitu eta birpasatuko da guztia, batez ere gehien ukitzen diren tokietan (gainazalak, heldulekuak, konketak, iturriak, biraderak, igogailuak, bisitariak hartu eta artatzeko erakusmahaia, totemak, tabletak, atea, teklatuak, ukipen-pantailak, TPVak, telefonoak, urrutiko aginteak, barandak eta abar). Zehazki, enplegatuen lan-eremua desinfektatu beharko da haien txanda amaitzen denean (adibidez, erakusmahaiak, ordenagailuak), baita komunak eta eremu komunak ere.
- Barrualdea egunero aireztatuko da, bai atea irekita, bai aire giroa jarrita.
- Gainazalak produktu desinfektatzaileen bidez garbituko dira.
- Baimendutako garbiketa-produktu desinfektatzaile eraginkorrek erabiliko dira. Produktuok haien segurtasun-fitxarekin bat eginez erabiliko dira.

Erabilera komuneko eremuetan dauden zaborrontziak segurtasun-baldintzetan hustuko dira: poltsak itxita egongo dira, eta hondakinak biltzeko gunera eramango dira.

Egunean egindako garbiketak erregistratuko dira.

6. MANTENTZE-LANEN BETEKIZUNAK

ITBak prebentziozko mantentze-lanen plana egokitu beharko du, identifikatutako arriskuen ebaluazioa aintzat hartuta. Zehazki, COVID-19a ez kutsatzeko eta hedatzeko xedez prebentzio-neurri gisa jarritako elementuen eta ekipamenduen funtzionalitatea egiaztatu beharko da (hala nola, hauena: xaboi- eta paper-banagailuak, manparak edo antzeko hesi fisikoak, arrisku-iturritzat jo diren ekipamenduen itxiera...).

Horretaz gain:

- Mantentze-lanetako langileek lanpostuko arriskuen ebaluazioaren emaitzak zehaztutako babes-baliabideekin babestuko dute haien burua.
- Laguntza edo konponketa amaitu ondoren, langileek NBEak botako dituzte, kontingentzia-planean zehaztutakoarekin bat, eta, ondoren, eskuak garbituko dituzte.
- Langileek edozein kontaktu fisiko saihestuko dute (agurrak, albaranen entrega eta abar).

Aldizka, airea berrizatzeko sistemak ondo dabilzala egiaztatuko da, eta, bereziki, iragazkien nahiz burdinsareen garbiketa azpimarratuko da.

Zerbitzua azpikontratatuta edukiz gero, langile horiek beharrezko NBEak (norbera babesteko ekipamendua) dauzkatela eta ezarritako prozeduren arabera jarduten dutela gainbegiratuko du ITBak.

Egindako mantentze-lanak erregistratuko dira.

BIBLIOGRAFIA

- [1] UNE-ISO 14785:2015 Informazio turistikoko bulegoak. Informazio eta arreta turistikoko zerbitzuak. Betekizunak.
- [2] Espainiako Turismo Kalitaterako Institutua (ICTE), 2020. SARS-CoV-2 koronabirusaren kutsapena murrizteko neurriak, turismo-gidentzat.
- [3] UNE-ISO 31000:2018 Arriskuaren kudeaketa. Ildoak.
- [4] Industria, Merkataritza eta Turismo Ministerioa (2020). Merkataritza-sektoreko establezimenduetarako jarduera onen gida.
- [5] Industria, Merkataritza eta Turismo Ministerioa (2020). Turismo-sektoreko establezimendu eta langileentzako jarduera onen gida.
- [6] Osasun, Kontsumo eta Gizartearen Ongizaterako Ministerioa (2020). COVID-19arekiko esposizioaren aurrean laneko arriskuak prebenitzeko zerbitzuentzako jarduketa-prozedura.

I. ERANSKINA:

OME-K ESKUAK GARBITZEKO EMAN DITUEN GOMENDIOAK

Nola **garbitu** eskuak?

 Prozedura osoaren iraupena: 40-60 segundo.

0 Busti eskuak urarekin.

1 Jarri esku-ahurrean eskuen azalera osoa estaltzeko adina xaboi.

2 Igurtzi esku-ahurrak elkarrekin.

3 Igurtzi eskuineko esku-ahurra ezkerreko eskugainarekin, atzamarrek korapilatuz, eta alderantziz.

4 Igurtzi esku-ahurrak elkarrekin, atzamarrek korapilatuta dituzula.

5 Igurtzi esku bateko atzamarren gainaldea beste esku-ahurrearekin, atzamarrei helduta.

6 Igurtzi ezkerreko atzamar lodia eskuineko esku-ahurraren barruan, errotazio-mugimendua eginez, eta alderantziz.

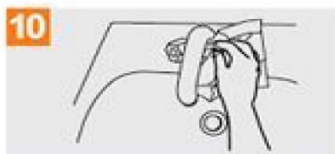
7 Igurtzi eskuineko eskuko atzamarren punta ezkerreko esku-ahurraren kontra, errotazio-mugimendua eginez, eta alderantziz.

8 Eskuak uretatik pasatu.

9 Lehortu behin erabiltzeko toalla batekin.

10 Erabili toalla hori iturria ixteko.

11 Zure eskuak seguruak dira.

Osasunaren
Mundu Erakundea

Pazientearen segurtasuna

UNA ALIANZA MUNDIAL PARA UNA ATENCION MAS SEGUERA.

SAVE LIVES
Clean Your Hands

II. ERANSKINA: NBE-AK BEHAR BEZALA NOLA ERABILI.

MASKARAK

Industria eta Enpresa Txiki eta Ertainen Idazkaritza Nagusiaren apirilaren 23ko Ebazpenaren arabera, zeina COVID-19ak eragindako osasun-krisiaren testuinguruan norbera babesteko ekipamenduak (NBE) erabiltzeari buruzkoa den, ekipamendu batek, jakinarazitako erakundearen EB ziurtagiria ez badauka (fabrikatzailearen adostasun-adierazpenarekin eta produktuari/ontziari CE markaketarako eskatzen zaion gainerako informazioarekin batera), merkatua zaintzeko agintaritzaren aldi baterako baimena beharko du salbuespenez hornitu/merkaturatu ahal izan dezaten (Ebazpenaren 1.2. zenbakia).

Oro har, behin erabiltzeko NBEak erabiltzea da gomendioa, edo, hala izan ezean, fabrikatzailearen gomendioei jarraikiz erabili ondoren desinfekta daitezkeenak erabiltzea.

NBEak hautatzean, erabiltzaileak ahalik eta gutxien gogaitzea eta gehieneko babesa ematea bermatu behar da, eta, horretarako, oso garrantzitsua da erabiltzaileari behar bezala egokituko zaizkion neurria, diseinua edo tamaina aukeratzea.

Agente biologikoari atek itxi nahi bazaizkio, ezinbestekoa da NBEak behar bezala jartzea, baina ondo jartzea bezain garrantzitsua da behar bezala kentzea, eremu kutsatuak ukitzea edota agente infekziosoa hedatzea saihesteko.

NBEak modu seguruan bota behar dira, hondakinen edukiontzian (eta ez birziklatzekoetan) deuseztatuko diren poltsa itxietan.

Maskarak

COVID-19aren epidemiaren testuinguruan, lan-inguruneetan maskara higienikoak erabiltzea gomendatzen da (ez berrerabilgarriak izan daitezke, UNE 0064-1 arauaren arabera fabrikatuak eta 4 orduko erabilera mugatua dutenak, edo berrerabilgarriak izan daitezke, UNE 0065 arauaren arabera fabrikatuak eta 4 orduz erabili ondoren 60°C-tan garbitu behar direnak). Halaber, maskara kirurgikoak erabili ahalko dira (UNE-EN 14683:2019), nahiz eta hobe den horiek kutsatuta dauden edo COVID-19arekin bateragarria den sintomatologia daukaten langileentzat gordetzea.

Nolanahi ere, oro har, SARS-CoV-2 birusak kutsatu ahal izan dituen pertsonak edo gainazalak daudelako zantzurik ez dagoen inguruneetan, ez da zertan maskararik erabili, baldin eta segurtasun-distantzia gorde ahal bada.

Kutsatutako jendea dagoen eremuetara sartuz gero, arnas-babeserako maskarak erabili behar dira (FFPII edo FFPIII motakoak); hala ere, haiengana bi metrora baino gutxiagora hurbildu ezean, ez da beharrezkoa izango. Bestetik, maskara dualak erabili ahalko dira, zeinek NBE-en lege-xedapenak nahiz produktu sanitarioen xedapenak bete beharko dituzten.

Maskarak erabili eta kendu bitartean, inolaz ere ez da haien kanpoaldea ukituko. Era berean, maskara ez da kopetan edo lepoan jarriko, eta, erabileren artean, ez da poltsikoan gordeko.

Oharra: maskara kirurgikoak eta maskara higienikoak ez dira NBEtzat jotzen.

Maskara higienikoak biztanleria orokorrarentzat

Pertsona gehienek sintomekin hartzen dute COVID-19a beste pertsona batzuegandik. Hala ere, gero eta zantzu gehiagok pentsarazten dute sintomarik ez daukaten edo sintoma arinak daukaten pertsonen birusa transmiti dezaketela. Horregatik, biztanleria orokorrak zenbait inguruabarretan maskara higienikoak erabiltzea lagungarria izan liteke birusaren transmisioa txikiagotzeko.

Horretarako, ezinbestekoa da maskarak ondo erabiltzea, prebentzio-neurriak kontuan hartuta, eta komunitateko transmisioa murrizteko neurriak betetzea:

Sintomak
badauzkazu, geratu etxean eta bakartu zaitez zure logelan.

Gorde 1-2 metroko
distantzia pertsonen artean.

Garbitu eskuak
maiz eta arreta handiz.

Ez ukitu begiak,
sudurra eta ahoa.

Estali ahoa eta sudurra ukondo
tolestuaz ezul edo doministiku egitean.

Erabili botatzeko
zapiak.

Egin lan urrutitik
ahal duzun guztietan.

Maskara higienikoak produktu ez-sanitarioak dira, ahoa, sudurra eta kokotsa estaltzen dituztenak eta buruan edo belarrietan lotzen direnak.
Maskara higienikoak fabrikatzeko UNE zehaztapen teknikoak argitaratu dira:

- Berrerabilgarriak ([helduentzat](#) eta [haurrentzat](#))
- Erabilera bakarrekoak ([helduentzat](#) eta [haurrentzat](#))

NORI gomendatzen zaio erabiltzea?
Biztanle osasuntsu guztiei.

NON gomendatzen da erabiltzea?

- Lanean, erosketetan, gune itxietan edo kalean segurtasun-distantzia gorde ezin denean.
- Garraio publikoa erabiltzen denean.

Erabili ondo arrisku handiagorik ez sortzeko:

- Garbitu eskuak jantzi baino lehen.
- Denbora guztian, maskarak ahoa, sudurra eta kokotsa estali behar ditu. Garrantzitsua da zure aurpegira egokitzea.
- Ez ukitu maskara jantzita daukazun bitartean.
- Erosotasun- eta higiene-kontuak direla-eta, gomendatzen da maskara 4 orduz baino gehiagoz ez erabiltzea. Hezeten bada edo erabileragatik narriatzen bada, ordeztzea gomendatzen da. Ez berrerabili maskarak berrerabilgarriak direla adierazten ez bada.
- Maskara erantzeko, hartu atzeko aldetik, aurrealdea ukitu gabe, bota pertz itxi batean eta garbitu eskuak.
- Maskara berrerabilgarriak fabrikatzailearen jarraibideekin bat etorri garbitu behar dira.

2020ko apirilaren 21ean
Kontsultatu iturri ofizialak informazioa lortzeko.
www.mscbs.gob.es
@sanidadgob

BIRUS
HAZTEKORREN
ELKARREKIN
GELDIARAZIKO
DUGU

GOBIERNO DE ESPAÑA
MINISTERIO DE SANIDAD

Maskara higienikoak biztanleria orokorrean (Osasun Ministerioa, 2020)

III. ERANSKINA:

NBE-AK BEHAR BEZALA NOLA ERABILI: ESKULARRUAK

Babes-eskularruek EN- ISO 374.5:2016 araua bete behar dute. Binilozkoak edo nitrilozkoak izatea gomendatzen da, baina material gogoragoak erabil daitezke, egingo den jarduerak hala eskatzen badu. Eskularruek CE markaketa eduki behar dute.

Eskularruek babes-sentipen faltsua sor dezakete; beraz, oso garrantzitsua da eskularruak erabili aurretik eta ondoren eskuak ondo garbitzea (batez ere, kutsatuta egon daitezkeen gainazalak ukitu badira).

Eskularruak erabileraren arabera adierazitako maiztasunaz aldatu behar dira, fabrikatzailearen jarraibideei jarraikiz. Edonola ere, erabilera luzatu nahi bada, produktu garbigarri bat aplikatu daiteke haien gainean, baina, hondamen-zeinurik agertuz gero (zuloa, urradura eta abar), aldatu egin beharko dira.

Honako hau da eskularruak eskuak kutsatu gabe kentzeko modu egokia:

Laneko arriskuen prebentzio-zerbitzuetarako prozedura

(Osasun Ministerioa, 2020)

Ikas ezazu behin erabiltzeko eskularruak arriskurik gabe kentzen

(Erizaintzako Elkargoa, 2020)

IV. ERANSKINA:

LANGILE INFEKTATUEKIN EDO ARRISKUDUN LANGILEEKIN NOLA JOKATU

COVID-19aren inguruko oinarrizko ezagutzak, prebentziorako aintzat hartu beharrekoak:

- Honako hauek dira COVID-19aren sintomak: eztula, sukarra eta arnasteko zailtasuna, baina, batzuetan, baita giharretako eta buruko mina ere.
- Kasuen % 80k sintoma arinak daukate, eta inkubazio-aldia 2-14 egunekoa da. Kasuen % 50 kutsapen-egunetik 5 egunera hasten dira sintomak izaten.
- Langile bat gaixotasunarekin bateragarriak diren sintomak edukitzen hasten bada, berehala jarriko da harremanetan autonomia-erkidegoak horretarako jarri duen telefono-zenbakiarekin edo dagokion osasun-zentroarekin, eta enpresari jakinaraziko dio. Sintomatologia lanpostuan hasten bada, berehalako arduradunari esango dio. Bestalde, establezimenduak prebentzio-zerbitzuari jakinaraziko dio, halakorik baldin badago, neurri egokiak har ditzan eta Osasun Ministerioak ezarritako jakinarazpen-betekizunak bete ditzan.
- Enpresak, berriz, infektatuta egon daitezkeen pertsonak edo infektatuekin kontaktuan egon diren pertsonak detektatuz gero jarduteko protokolo bat egin eta aplikatu behar du, «Sars-CoV-2 birusarekiko esposizioaren aurrean laneko arriskuak prebenitzeko zerbitzuentzako jarduketa-prozedura» deiturikoari jarraituz.
- Langile batek, Osasun Ministerioaren gomendioen arabera, izan haurdun dagoelako, patologia kronikoak dauzkalako edo adinekoa delako, «arriskudun pertsonaren» profila baldin badu, prebentzio-zerbitzuak bere lanpostua berrikusiko du, bere lana telelan bidez egin ezin denean «prebentzioz bakartzea» gomendatu behar ote den balioesteko, lehen adierazitako prozedurari helduz.

V. ERANSKINA: SEGURTASUN-DISTANTZIA

«SARSCoV-2 birusarekiko esposizioaren aurrean laneko arriskuak prebenitzeko zerbitzuentzako jarduketa-prozedura» izenekoak (Osasun Ministerioa, 2020) 2 metroko segurtasun-distantzia ezartzen du.

VI. ERANSKINA: GARBIKETA- ETA DESINFEKZIO- PRODUKTUAK: BIRUZIDEN ZERRENDA

Esteka honetan kontsultatu dezakezu baimendutako produktu biruziden zerrenda osoa:

https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov-China/documentos/Listado_virucidas.pdf